

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל שצדדים לו איגוד חברות הביטוח בישראל ומבטחים נוספים, בעניין ניהול מו"מ משותף מול המוסד לביטוח לאומי

א. פתח דבר

ביום 27 ביוני 2010 ניתן על ידי הממונה על הגבלים עסקיים פטור¹ (להלן: "הפטור הקודם") לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "חוק ההגבלים העסקיים" או "החוק") להסדר, שעניינו ניהול משא ומתן משותף על-ידי איגוד חברות הביטוח בישראל ע"ר (להלן: "איגוד חברות הביטוח" או "האיגוד") וחברות ביטוח מצד אחד, מול המוסד לביטוח לאומי (להלן: "המל"ל") מצד שני, לצורך כריתת הסכם להסדרת זכויות השיבוב של המל"ל כלפי המבטחים שיצטרפו להסכם. עניינה של הבקשה שלפניי הוא הארכת תוקפו של הפטור הקודם בשנה נוספת, בה יוכלו הצדדים להמשיך במשא ומתן ביניהם.

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתן האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, לאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ולמיזוגים ולאחר שקיבלתי את עמדת משרד האוצר בנושא שוכנעתי, כי אף שההסדר חל על חלק ניכר מהשוק, הרי שבכפוף לקיום התנאים המופיעים בסיפא להחלטתי, הכבילות שבו אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשוק. כן באתי למסקנה כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בהסדר כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלה והנימוקים שיפורטו להלן, ראיתי ליתן פטור בתנאים להסדר דנא.

ב. הרקע לבקשת ההארכה

כפי שהוסבר בהרחבה בפטור הקודם, במקרה של תאונת דרכים שהיא גם תאונת עבודה, כגון מקרה בו עובד נפגע בעבודתו עקב שימוש ברכב מנועי, נוצר משולש יחסים משפטיים שהצדדים לו הם הנפגע, המזיק (או מבטחו) והמל"ל, באופן הבא: מקום שבו קמה חבות של המל"ל לשלם גמלה לנפגע, ובה בעת קמה, בגין אותו מקרה, גם חבות של המזיק (או מבטחו) לשלם פיצויים לאותו נפגע, זכאי המל"ל לקבל שיבוב מהמזיק (או מבטחו) על הגמלאות שהוא שילם או עתיד לשלם, מכוח סעיף 328 לחוק המל"ל. בד בבד, כדי לשמור על האיזון במערכת היחסים המשולשת ולמנוע פיצוי יתר לניזוק, נקבע בסעיף 82 לפקודת הנזיקין, כי מסכום הפיצויים שהניזוק זכאי להם מאת המזיק (או מבטחו) יש לנכות את הגמלאות (למעט גמלה בעין) שנדרש המל"ל לשלם לניזוק². משולש יחסים זה יצר מחלוקות משפטיות רבות בנוגע לכספי השיבוב שהמל"ל זכאי לקבל מהמזיק (או ממבטחו), שיעורם, אופן חישובם וכד'.

¹ החלטה בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסדר שבין איגוד חברות הביטוח ומבטחים נוספים, בעניין ניהול משא ומתן משותף מול המוסד לביטוח לאומי; 2010 הגבלים עסקיים 5001632.

² סעיף 82 לפקודת הנזיקין חל על נזקי גוף שנגרמו בתאונות דרכים מכוח סעיף 4(א) לחוק הפלתי"ד.

רשות ההגבלים העסקיים

כפי שתואר בפטור הקודם, על אף שבשנת 1978 נחתם הסכם (שחודש מעת לעת) בין המל"ל לבין חברות הביטוח, אשר תכליתו קביעת מפתח מוסכם לשיעורי השיבוב שהמל"ל זכאי לקבל מחברות הביטוח, ועל אף מסמך הבהרות נוסף שנחתם, נתרבו במהלך השנים המחלוקות בין הצדדים בעניין זה. בשל כך, הודיע המל"ל לאיגוד חברות הביטוח ולחברות הביטוח, כי מאחר שמטרתו העיקרית של ההסכם – מניעת התדיינויות וחסכון במשאבים – סוכלה, ההסכם עימם לא יחודש לתקופה נוספת. במקביל, הציע המל"ל לאיגוד ולחברות הביטוח להיכנס עמו למשא ומתן לכריתת הסכם חדש. בנסיבות אלו הונחה בפני רשות ההגבלים העסקיים בקשת הפטור הקודמת, על מנת לאפשר ניהול משא ומתן שיביא לכריתת הסכם יחיד להסדרת זכויות השיבוב של המל"ל כלפי המבטחים.

לאחר מתן הפטור הקודם החלו הצדדים בניהול המשא ומתן, אולם טרם הצליחו לגבש הסכמות. לאור זאת, הוגשה בקשת ההארכה נשואת החלטה זו. על פי שני הצדדים, מסגרת זמן של שנה אחת הינה מסגרת זמן מספקת למיצוי המשא ומתן ביניהם.

ג. השפעת ההסדר על התחרות

הפטור הקודם התייחס לשתי כבילות: האחת – ניהול משא ומתן משותף באמצעות האיגוד ו/או חברות הביטוח עם המל"ל לצורך כריתת הסכם חדש ביחס לזכויות השיבוב של המל"ל כלפי מבטחים שיצטרפו להסכם; והשנייה – המלצת האיגוד לחבריו להשתתף במשא ומתן ולהצטרף להסכם, ככל שיגובש.

החששות התחרותיים העולים מכבילות אלו פורטו בהרחבה בהחלטת הפטור הקודמת, ועיקרם החשש מיצירה של חזית אחידה בין חברות הביטוח המשתתפות במשא ומתן או מצטרפות להסכם, באופן שיאיין את האפשרות לתחרות ביניהן; וכן, החשש מזליגת שיתוף הפעולה אל תחומים אחרים. סופו של דבר, הוחלט, כאמור, כי ההסדר אינו פוגע פגיעה של ממש בתחרות וכי הוא אף צפוי לייעל את הליך השיבוב, ועל כן הוא ראוי לפטור, בכפוף לקיומם של מספר תנאים.

תנאים אלו, הדומים לתנאים שהוטלו בהחלטות פטור קודמות העוסקות בניהול משא ומתן משותף, נועדו להבטיח כי לא תיפגע התחרות בין חברות הביטוח לבין עצמן, וכן כי לא תיפגע התחרות בין חברות הביטוח המשתתפות במשא ומתן לבין חברות ביטוח אחרות. התנאים קובעים מגבלות על נציגי החברות המשתתפים במשא ומתן והוראות באשר לאופי והיקף החומר אשר יועבר ביניהם למטרה זו, על מנת להבטיח כי שיתוף הפעולה לא יחרוג ולא יגלוש לתחומים נוספים על אלו שהותרו במסגרת הפטור. כמו כן נקבע, שאם יצליחו הצדדים לגבש הסכם משותף, תוכל כל חברת ביטוח אשר תחפוץ בכך להצטרף להסכם או להימנע מכך. מן הצד האחר קובעים התנאים, כי חברת ביטוח שהצטרפה להסכם תוכל להודיע לאחר-מכן על פרישתה מההסכם וכי המל"ל וכל חברת ביטוח רשאים להגיע להסכמה פרטנית ביניהם על תנאים שהם שונים מתנאי ההסכם.

מכיוון שלא חל שינוי בנסיבות במהלך התקופה שחלפה ממתן הפטור הקודם ולנוכח התועלות הצפויות מהגעה להסכם בין הצדדים, החלטתי להיענות לבקשה להאריך את תוקפו של הפטור בשנה נוספת, בכפוף לתנאים זהים לאלו שהוטלו בפטור הקודם.

רשות ההגבלים העסקיים

ד. סוף דבר

מכל האמור לעיל, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש בכפוף לתנאים הבאים:

הגדרות

בתנאים אלה יהיו למונחים הבאים הפירוש המופיע לצדם להלן:

"**איגוד חברות הביטוח**" – איגוד חברות הביטוח בישראל (ע"ר);

"**המל"ל**" – המוסד לביטוח לאומי;

"**הצדדים למשא ומתן**" – איגוד חברות הביטוח, וכל חברת ביטוח שתהיה מעוניינת להצטרף למשא ומתן.

"**זכויות שיבוב**" – כמשמעותן בסעיף 328(א) לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), תשנ"ה-1995;

למונחים אחרים שבתנאים אלה תהא המשמעות הנודעת להם בכללי ההגבלים העסקיים (הוראות והגדרות כלליות), התשס"א-2001.

תנאים

- מבלי לגרוע מהאמור בכל דין או בפטורים אחרים, איגוד חברות הביטוח וחברות הביטוח שיצטרפו אליו, לא ינהלו משא ומתן משותף על כל נושא אחר מלבד לצורך כריתת הסכם בנוגע לזכויות השיבוב של המל"ל כלפי חברות הביטוח, והתנאים הנלווים להם.
- אם יצליחו הצדדים למשא ומתן לגבש הסכם במסגרת המשא ומתן המשותף, תוכל כל חברת ביטוח אשר תחפוץ בכך להצטרף להסכם בכל עת.
- על אף האמור לעיל, המל"ל וכל חברת ביטוח רשאים לנהל משא ומתן פרטני ולהגיע להסכמה פרטנית ביניהם על תנאים שהם שונים מתנאי ההסכם.
- חברת ביטוח שהצטרפה להסכם תוכל להודיע לאחר-מכן על פרישתה מההסכם במועד שיקבע בהסכם, שיהיה לפחות אחת לשנה קלנדרית.
- אם יגובש הסכם בין הצדדים למשא ומתן לבין המל"ל, יכלול ההסכם הוראות ליישומן של האמור בסעיפים 2-4 לעיל.
- המגעים בין הצדדים למשא ומתן יעשו באופן המצמצם כל חשש להפחתת התחרות בכוח או בפועל.
- הצדדים למשא ומתן לא יעבירו ביניהם במישרין או בעקיפין, לרבות באמצעות נציגיהם למשא ומתן (להלן: "**הנציג**"), כל מידע שהעברתו עשויה לגרוע מן התחרות ביניהם, בפועל או בכוח.
- מבלי לגרוע מכלליות האמור בסעיף 7, העברת מידע בין הצדדים או נציגיהם תתחום אך ורק לפרטים חיוניים ונחוצים לצורך ניהול מו"מ משותף וכריתת הסכם שיבוב מול המל"ל. העברת המידע תעשה במידה ובהיקף מינימאלי הנדרש ובאופן שיצמצם את החשש מפגיעה בתחרות שבין הצדדים. בנוסף, לא יועבר בין הצדדים למשא ומתן או נציגיהם מידע הכולל

רשות ההגבלים העסקיים

- פרטים הנוגעים לתכניות עסקיות כלליות או פרטניות, בין בעבר ובין בעתיד; בסיסי נתונים; מידע על לקוחות; מידע הנוגע לעלויות, לתמחור ולמחירים.
9. יתועד פרוטוקול מלא מכל פגישה בין הצדדים למשא ומתן, כולם או מקצתם. כל ההחלטות שיתקבלו במסגרת המשא ומתן יתועדו בכתב כך שיישמרו ויומצאו לממונה מיד בסמוך לדרישה מטעמו.
10. על כל צד למשא ומתן לוודא כי כל אדם שמונה מטעמו כנציג לצורך השתתפות במשא ומתן, יחתום טרם תחילת ביצוע תפקידו על כתב התחייבות בנוסח המצורף לתנאים אלה כנספח א'. כתב ההתחייבות יועבר לרשות ההגבלים העסקיים 30 יום לאחר חתימתו.
11. מובהר בזאת, כי אין באמור בתנאים אלה כדי למנוע ממנהלי הנציג להתעדכן באשר לפעולותיו של הנציג מטעמו ובאשר להתקדמות המשא ומתן, בין במהלך המשא ומתן ובין בסיומו.
12. התעורר ספק בדבר פרשנותם או תחולתם של תנאים אלה - יובא הדבר להכרעת הממונה.
13. זולת אם נקבע במפורש אחרת במסמך זה, או לפי כל דין, כל מגבלה החלה על תאגיד מכוח תנאים אלה, חלה גם על כל נושא משרה בתאגיד, על כל עובד בתאגיד, על כל שלוח של תאגיד ועל כל יועץ לו, ועל כל שלוח או חליף של מי מאלה - והכול בין מכוח דין או הסכם ובין בפועל.
14. תוקפו של הפטור יהא לשנה מהיום, ואולם אם ייכרת הסכם עם המל"ל תוך שנה מהיום, הפטור יחול למשך שלוש שנים ממועד חתימת ההסכם, ובלבד שפרט לשיעור השיבוב המוסכם לא יהיו בהסכם כבילות נוספות. כבילות נוספות, אם וככל שיהיו, יחייבו את הצדדים להגיש בקשת פטור בגינן. בנוסף מובהר כי אם תקופת ההסכם תעלה על שלוש שנים מחתימתו, יגישו הצדדים בקשה להארכת הפטור לפני תום תקופת פטור זה (שלוש שנים מחתימת ההסכם).
- בהתאם לסעיף 15 (א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בתוך 45 יום בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

פרופ' דיוד גילה

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, כ"ד באב תשע"א

24 באוגוסט 2011

רשות ההגבלים העסקיים

נספח א'

אני החתום/ה מטה, ... נושא/ת ת.ז. שמספרה ..... המשמש/ת
כ....., מצהיר/ה בזה ומתחייב/ת כדלקמן:

1. קראתי במלואם את תנאי הממונה על הגבלים עסקיים למתן פטור מאישור בית הדין להסדר בתיק פטור 7658 בנוגע לניהול משא ומתן משותף מול המוסד לביטוח לאומי.
2. אני מודעת/לכך כי קיום דווקני של כל התנאים הללו הוא הבסיס לקבלת פטור הממונה על הגבלים עסקיים להסדר זה.
3. ידוע לי כי הפרת התנאים הנזכרים מהווה עבירה פלילית על פי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, שעונשה עד שלוש שנות מאסר.
4. כן ידוע לי כי סיוע להפרת תנאי הפטור הנזכרים מהווה עבירה פלילית.
5. אני מתחייב/ת כי במסגרת תפקידי לא אתן ידי, במעשה או במחדל, להפרת תנאי מתנאים אלה.

תאריך	שם מלא	חתימה
-------	--------	-------

אישור

הנני מאשר/ת בזה כי ביום ..... הופיע/ה בפני מר/גב' ..... בעל/ת ת.ז. ....
ואחרי שהזהרתיו/ה כי עליו/ה להצהיר את האמת וכי יהיה/תהיה צפוי/ה לעונשים הקבועים בחוק
אם לא יעשה/תעשה כן, חתם/ה על ההצהרה הנ"ל בפני.

עו"ד,
מ.ר.